

Num. 5

Barcelona 1.er de Juliol de 1899

10 cents.

Pèl & Ploma

Ayuntamiento de Madrid

Alexandre de Riquer

Encara que no ho necessita, dona gran actualitat al dibuix que publiquem l'exposició de cartells organitzada per nosaltres a l'Ateneu.

Am la meua ausència forçada, pot ben bé dir-se que tota la feina ha caigut a l'excelent amic que ocupa en aquest ram de l'Art un lloc tant preeminent. I això en lloc pot veure's tant bé com desde aquest París, ont escric. Tots els aficionats francesos, alemanys, belgues o anglesos, el coneixen, i lo mateix és citar el seu nom que provocar la llarga llista dels cartells que ha escampat per tot arreu. En Riquer ha donat forma al cartellisme català, que ha fet més tro a l'estranger que moltes altres obres d'art considerades com més importants. No ho dic perquè jo també n faig; però dels *articles d'exportació*, dintre de la producció artística, cap és tant indicat pera fer forrolla com el dels anuncis il·lustrats. Al fer reclam pera ls industrials, el cartellista sel fa per ell mateix, pera la seva terra i pera l'art que segueix; i si amb un quadre s pot cridar l'atenció, amb un cartell, reproduït a milers d'exemplars, encara s va més lluny i am més facilitat. A Barcelona, desde la primera exposicioneta que va fer en Rusiñol a *La Vanguardia*, s'ha anat desenrotllant l'afició a col·leccionar aquestes vistoses obres d'art, i ara ja tenim molts marxants seriosos que van important lo bo de fóra i un comerciant seriós que exporta a tot arreu lo que aquí s va fent. Aquesta publicitat, que és l'única que crida a tot-hom per la seducció del color i de la ratlla dibuixada, és relativament cosa nova. Encara no fa quinze anys que a París no erem més de mitja dotzena de col·leccionistes: ara s compten per milers, i algunes proves *classiques* se vénen ja a preus de quadre. De tot aquest moviment, en Riquer n'ha sigut un dels pilars.

Sense ordre cronologic, recordo den Riquer els anuncis de l'*Avicola*, el del seu llibre *Quan jo era noi*, el de *Crisantemes*, el de *Sant Lluch*, el den Torras de Vich, el de casa Franch, un de llustres pera botes, un d'una fabrica de galetes, el de l'exposició de Belles Arts, el del *Saló Pedal*, i molts més que allargarien aquesta llista més de lo que permet l'estret lloc que en el PEL & PLOMA hi ha pera aquesta última.

L'Alexandre de Riquer és, ademés, un decorador d'art, de gust, d'erudició i d'una cultura general cap a la que cada dia hi ha més tirada entre ls catalans que fan treball d'art. Els seus llibres en són bona prova, i no fa pas gaire que am les seves *Crisantemes* ha creat un dels pocs llibres de bibliofil que corren per la nostra terra. Com a home, és de lo més corrent que s pugui veure, i la seva activitat de producció és tant gran com el desig que té de que l'art de Catalunya faci l soroll de bon sò que s mereix.

Com a senya particular cal afegir que és un caçador de primera. El seu físic l'ha encertat en Casas, molt feliçment, i així ho podrà veure tot-hom, si no s'espantia l motllo.

De París

Que n'és de fort l'encís que llença aquesta ciutat! Quants i quants volem silenciosament entorn de sa llanterna, que crema tantes ales! A cada nova visita, que n falten de noms coneguts, entre l brugit que fan les colles! Més res hi fa: fins sentint la xardor dels que s moren gastats al costat nostre, volem, am nou neguit, cap a la llum que veiem de per tot! N'hi ha que diuen que és una llum que fuma... Fossin-aquí! Perquè no sé pas am quines senyals se deu conèixer que una ciutat fa rotllo.

Per de prompte, anant cap als *Salons*, que és l'obligació de tot pintor, vos trobareu amb una pila de gent que s'ho mira amb interès, com si s tractés d'algun cine per cent, o bé d'un interès

més crescut; i això que tot-hom vos dirà que ja no hi va ningú. Tant-de-bo que ls dies que no són de franc anés tanta gent a l'exposició de Barcelona! Aneu, en sortint (o abans, que això és molt lliure), a l'exposició d'automobils, i veureu que entre bons dies i dolents, vint mil persones batxillejant els pilots de cotxes que deixaran als cavalls pera fer-ne llangonics i *beefsteacks*. Si teniu un amic que conrea l gran camp de les cebes ciclistes, vos dirà que avui al *grand prix* de bicicletes hi han hagut cinquanta mil pessetes de premis, dugues centes mil entrades i una colla més de números amb un remat de zeros, allí on tenen

d'esser pera que comptin. Al camp (que aquí a París hi ha molt de camp per correr), tot ple, els trens, tramvies, barcos, cotxes; a peu, a cavall, en bicicleta, per força, a empentes, tot-hom surt a veure l sol que fa una setmana que estava en vaga. Als museus sembla que sigui l dia que ls obrin, com als teatres, concerts bons i dolents, conferencies, sermons, lectures, excursions i demés reunions on la gent sense iniciativa bada davant d'un que porta l pendul. Si vos escolteu als politics, París està que crema: demà caurà l ministeri (ara que hi tenim l'oncle den Zuloaga!) o bé l país; però no dirigint-se als afectats de la mania arregladora, res vos diria que estem al caure de la gran qüestió que ha fet esbarallar mig França desde fa tres anys. Segons com se mira, a París tot-hom festeja, cull flors, menja bé, va en cotxe, llegeix llibres ben escrits i pensa intel·ligentment; per un altre cantó, tots són egoistes, lletjos, ximplers, ganduls, mal gastadors i, com qui diria, igual que s pensen els que sense solta ni volta ls bescanten.

Un hom que ve de fóra, valdament representi una entitat tant sortida com el PEL & PLOMA, no pot anar per tot. Bon trafec vaig tenir instalant la *redacció* sobre una tauleta de dos pams quadrats. Tot queia, excepció feta en el petit semanari, que ja és conegut aquí per més de quatre. Per fi, a copia de llibres sense tallar se va aguantar tot, i el PEL & PLOMA va començar el seu fet. El primer pas va esser anar a l'Exposició de Belles Arts, que encara està oberta.

Tot està en el mateix lloc en que ho varem veure l dia de l'envernecat, menos el quadre d'una pobra senyora que diu que pinta, que va donar entenent a un guarda de baixar el seu quadre del quart pis i pujar-hi la pintura de baix de tot. Els que manen en varen haver esment i, valdament se tracti d'un cas

d'infelicitat, se va donar la soldada al mal vigilant i la mala pintora no podrà exposar fins d'aquí cinc anys. Quina llastima que

no vulguin canviar de pis tants i tants com sobren en les Exposicions!

Dels que la primera vegada ns varen agradar al Camp de Mars, pocs n'havem d'esborrar; dels que no ns varen agradar, cap n'havem d'afegir; i encara que no n'hi hagi per tant, no deixem d'estar contents d'haver encertat que n Le Sidaner era una nova personalitat que cridaria l'atenció. La prova (que no prova res) és que de dos *sociétaires* que s'han fet, l'un ha sigut ell. He revist els personatges den Gándara: m'agraden com sempre, i pels mateixos motius. Potser no sigui una pintura ferma, però que n té de gracia, d'elegancia, d'aristocràcia, d'atracció femenina, de tot allò que no vol *grapa*, però que tant difícilment s'adquireix! En cambi en Carrière, ja poden dir lo que vulguin, que s pot dir ben alt que no pinta pas am colors: pera fer lo que fa, que dibuixi, que ho fa d'allò més bé, i que deixi corre tot lo que no sigui blanc i negre. I aquells ulls, negres com caps d'agulla de picar, a què treuen nas? En Blanche, que feia anys prometia tant, quina cosa tant dolenta ha fet amb en Chéret! L'ha pintat am colors d'anuncis; però a l'oli, i havent vist lo que podia fer, no comprenc les ganes d'anar a menos de que sembla fer gala.

La decoració de l'Henri Martin continua fent-me l'efecte del primer dia, i, si no fos la *mena de manera* de fer anar les pinzellades, fóra l'únic que podia pendre l lloc del que tanta falta ns fa. Però allò d'una clapeta aquí i una altra allà, no fa pera convencer a la gent, cosa que, per altra part, an ell també l té sense cuidado.

En Cottet, que ha sigut el cap d'ala de tota una colla de pintors foscos de marines i mariners, té moltes coses que estan bé; però l quadro de més empenta és d'una buidor que ni tant sols glaça. Són unes dones vetllant un nen mort, guarnit de cintes i llums, com se fa a Bretanya, però que pel posat semblen figures de cera mirant un pollastre rostint-se. En cambi, un quadro secundari, encara que molt literari, és d'una justesa de senti-

misteri que sap donar als palaus tant temps abandonats' pels que ls feren.

De pintura, a més dels *Salons*, hi ha aquesta setmana l'exposició pública dels dibuixos donats pels hereus den Puvis de Chavannes, i els que n Durand Ruel té en conserva pera anar fent glatir als aficionats.

En Bing està engrescadíssim amb els quadros den Santiago Rusiñol, dels que farà una exposició a l'Art Nouveau, en el més d'Octubre. Així, de mica en mica s'anirà escampant per aquí la seguretat de que no tot-hom fa rodolins d'història.

El numero que ve

En el proxím número publicarem el dibuix que de l'Amadeu Vives va fer fa poc en Casas. Sentint molt no haver pogut abraçar-lo l dia de l'estreno, esperem que l'exit de la seva obra ns permetrà veure-l a Barcelona a la nostra proxima tornada.

El text estarà quasi tot dedicat a les dugues exposicions den Puvis de Chavannes, per l'importancia general que tenen dintre de l'art, ara que fóra ben bé hora de que s comencessin a pintar bé les parets dels pocs monuments i palaus de la nostra terra.

Se suscriu al PÈL & PLOMA

a Barcelona, en les llibreries de:

A can Parés, 3, Carrer de Petritxol.
L'Avenç, 20, Ronda de l'Universitat.
Verdaguer, 5, Rambla del Mig.
Duran i Bori, 30, carrer de Fernando.
López, llibreria espanyola, 20, Rambla del Mig.
Corne, llibreria francesa, 8 i 10, Rambla del Mig.
Piaget, llibreria francesa, 23, Rambla del Mig.
Cerveseria dels IV Gats, carrer de Montesion.
Kiosco Tasso, Pla de la Boqueria (venda a l'engròs).

a Gràcia, a can Xibó, 91, carrer Major.

a París, l'on s'abonne chez:

Ed. Sagot, 91 bis, rue Châteaudun.
Boyveau & Chevillet, 22, rue de la Banque.

a London, Emile Pelletier, 30, Goodge Street Tottenham Court Road.

ment que fa més notable la bona execució: és una dona, de segur una mare, aclaparada sobre una carta desclosa que deu venir de lluny; una altra dona més jove, potser la promesa del mort, consola a la de més edat de les males noves que deu tenir la carta; un fondo de marina am grans barques que tornen d'Islandia, suggereix el record dels pescadors bretons, que de tant en tant van quedant-se en les llunyanes mars que solquen.

A la vora, en Lobre despunta amb el misteri de la sala clara de Versailles, sense personatges, sense detalls, però amb aquell

PUCHINELL-LIS

4 gats

Tots els dilluns, dimecres i divendres, a les 10 de la nit.
Corrida de toros pels Putxinell-lis. Abans una peça en un acte.
Dijous i diumenge, a dos quarts de cinc de la tarda.
Funcions de broma per nois.

Se serveix beure i menjar a totes hores.

NOTA.—Els clíxés del present numero han sigut fets per la casa J. THOMAS, 375, carrer de Mallorca.

Tipografia «L'AVENÇ»: Ronda de l'Universitat, 20, Barcelona. — Telefon 115

Pèl & Ploma ♦ Semmanari a 10 centims

Dibuixat per R. CASAS ★ ADMINISTRACIÓ: 6, Passeig de Gràcia, GRACIA-BARCELONA ★ Escrit per M. UTRILLO

SUSCRIPCIÓ

Barcelona, límits actuals, un any, 5 ptes. ● Resto de España, un año, 6 ptas. ● Union postale universelle, un an, 7'50 fr.

Tots els subscriptors tenen dret al cartell anunciador.

Números atrassats, 25 centims

CRISANTEMES

IX

No saps aon condueix la via d'aromers i llores-roses?

El teixit d'or que abriga tes espatlles bé podria quedar-se entre les pues dels esbarzers coberts de flors d'acàcia.

Potser ignores, ciutadana adolescent, que al cap-d'avall del caminal florit, entre verns i salzers de fullatge espès, d'entre les roques que cobreix la molça, regalima la font cantant un himne a Bacus llicenciós i a Venus afrodida.

¿No saps que l tapiç d'herba florida sembrada de cap-blaus i flors de porpra, convida, oh ciutadana de forma esculptural, digna de Fidias, filla de Praxiteles, convida a descansar sobre la molça, sota l florit brancatge, i a estendre l cos fent cruixir l'herba tendra?

Que no saps aon t'atanses?

El lloc prou que l coneixen les colrades voluptuoses filles de Ceres que am l'amfora dessota l braç hi acuden coronades d'espigues, cimbrejant el contorn d'ardida forma.

Bé prou que esperen la riallada de Pan i l'aparició rapida que surgeix entre mig de pampols roigs! Prou preparats que ls tenen los xiscles i la por que ells simulen!

Aparta-t de la via sembrada d'aromers i llores-roses, hermosa adolescent, digna de Fidies, filla de Praxiteles, que ls ulls de Pan brillen entre l fullatge.

ALEXANDRE DE RIQUER